

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. VII. Vtrum vnio naturæ diuinæ & humanæ sit aliquid creatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

phantasticam; in illis enim circumstantiis satis potest intelligi per huiusmodi proportionem solum negari unionem phantasticam, & adstrui veram & realem ipsam intercessisse inter Verbum & naturam humanam. Vlturari etiam potest, si naturalis vnio opponatur ei, quæ solum est secundum dignitatem, vel etiam auctoritatem & potestatem. Quæ ratione Conc. Ephesinum ante exortam hæresim Eutychemis, definit substantias in Christo coniunctas conuentu, qui per vnitatem factus est naturalis.

Ex dictis omnibus his articulis habemus terminum resultantem in Incarnatione, esse Christum Dominum vnum in persona, subsistentem in duabus naturis, Verbo sibi copulante naturam humanam in vnitatem personæ, & eam terminante per unionem quandam substantialem, qua vnum per se ex persona diuina & natura humana effectum est, verè compositum ex diuinitate, anima rationali & carne, vt frequenter definiunt Concilia, & docent Patres. Quod compositum potest dici partim creatum, partim increatum; Creatum ratione humanæ naturæ; increatum verò ratione diuinæ. Imò dici potest creatum quia compositum, quia ipsa vnio naturæ humanæ cum Verbo est creata, & hoc designatur per huiusmodi proportionem,

ARTICVLVS VII.

Vtrum vnio natura diuinæ & humana sit aliquid creatum?

RESPONDET affirmatiue: tum quia incepit in tempore, tum quia est quedam relatio inter naturam humanam & diuinam, quæ est aliquid creatum in creatura, scilicet relatio realis, quamuis in Deo sit tantum relatio rationis.

Notandum est, quod licet vnio humanitatis in Incarnatione respiciat Verbum, & secundum suam rationem dicatur dependere ab increato, scilicet tamquam à termino relationis ipsius humanitatis; quia tamen esse illius est in natura humana, idcirco est aliquid creatum: nam vt docet D. Th. resp. ad 3. quod aliquid dicatur creatum magis respicit esse, quam rationem, & proinde cum subiectum huiusmodi relationis sit aliquid creatum, esse ipsiusmet relationis est creatum, atque adeo vnio est aliquid creatum.

Notandum 2. quod præter personam Verbi & naturam humanam quæ sunt termini, inter quos versatur Incarnatio, item præter terminum resultantem; tria in eadem Incarnatione possunt considerari: 1. actio, quæ termini dicuntur inter se coniungi; 2. terminus actionis, à quo res dicuntur vniari; 3. relatio inde resultans.

DVBIVM I.

Vtrum in Incarnatione producat aliquid in extremis, per quod vniantur & fiat vna persona composita.

SUPPONO per Incarnationem nihil fuisse productum in Verbo, ratione cuius diceretur vniri humanitati: cum enim Verbum diuinum sit Deus, & per consequens immutabile; nihil

potest in eo in tempore produci, cum hac ratione deberet mutationem subire. Solum ergo peti potest, an similiter in humanitate nihil producat.

Duplex est in genere hac de re sententia. Prior negat quidquam produci etiam in natura humana, quo ipsa vniatur, sed censet per actionem solum constari vnā personam compositam ex duabus naturis. Tenet Gregorius Ariminensis in 1. dist. 28. q. 2. ad 17. & 18. Caiet. hic §. in hoc articulo cautissime. Aluarez præsentis art. disp. 13. concl. 1. Valentia tomo 4. disp. 1. q. 2. puncto 5. §. Verior est igitur.

Posterior censet, quod præter ipsam actionem & terminos, inter quos versatur actio, similiter præter terminum resultantem, detur aliquid aliud, quæ est longè communior sententia.

Resp. & dico ad hoc vt natura humana vniatur Verbo hypostaticè, necesse fuit aliquid in ea produci ab illa distinctum.

Prob. 1. Verbum prius non vnitum humanitati postmodum illi est vnitum in tempore, ergo necesse fuit vel ipsum mutari, vel naturam humanam, vel vtrumque. Primum & tertium dici nequit, vt patet ex supposito; erga dicendum est secundum, scilicet naturam humanam mutatam fuisse. Prior conseq. prob. fieri nequit vt aliqua de nouo vniatur sine mutatione saltem alicuius extremi, seu eorum quæ inter se vniuntur: nam aliàs propter solum temporis fluxum sine vlla mutatione à parte rei, aliqua res fortiri posset prædicata contradictoria, & aliter se haberet postquam antè. Posterior verò conseq. patet ex dictis, quod scilicet nihil in præsentis sit reperire, quod possit mutationem subire, præter humanitatem subsum, atqui natura humana non potest dici sufficienter mutata per solam sui productionem ad hoc vt Verbo vniatur, ergo debet mutari per productionem alicuius distincti. minor prob. productio humanitatis eò solum tendit, vt ipsa sit extra nihil & in rerum natura constituitur, quod non sufficit vt sit & dicatur Verbo vniari: ergo debet alia mutatio in illa inueniri, ad hoc vt vniatur Verbo.

Dices, nullam aliam requiri mutationem præter eam, quam natura humana Christi in sui productione subiit, vel quia ipsa intimum & necessarium ordinem dicit ad Verbum, ita vt nequeat existere in rerum natura absque vnione sui cum Verbo; vel si hoc non sufficit, sufficientem in ea mutationem inueniri, quod fuerit producta sine propria personalitate.

Resp. neutrum horum dici posse, & prius quidem voluntariè dici patet, quia humanitas Christi est eiusdem planè naturæ & speciei cum humanitatibus aliorum hominum; ergo nequit dici, quod ex sua ratione specifica dicitur huiusmodi ordinem ad Verbum, cui omnimodà necessitate vniari debet. 2. non potest solidè dici quod humanitas etiam Christi, habeat peculiarem respectum essentialem ad Verbum diuinum, seu ad secundam personam Trinitatis, quem non habeat ad reliquas personas. Ex hoc autem sequitur, quod ea fuerit ab omnibus personis assumpta, quod est hæreticum, repugnans Concilijs, & peculiariter Lateranensi, cap. firmiter de summa Trinitate, repugnans etiam Patribus.

Quod si dicatur humanitatem Christi dicere huiusmodi ordinem ex principijs indiuiduabilibus; præterquam quod hoc voluntariè dicitur, ex

Sensus dubij.

56.

Referuntur sententia. Prior negat. Armin. Caiet. Aluar. Lorca.

Posterior affirm.

Affirm. sequitur Auctor.

57.

Fieri nequit vt aliqua de nouo vniatur sine mutatione saltem alterius extremi.

Obijciatur.

Resp.

58.

Humanitas Christi non dicitur specialem ordinem ad Verbum ex ratione specifica. Conc. Lateran.

59.

Neque ex principijs indiuiduabilibus.

eo refellitur, quod inde sequatur Deum non potuisse producere huiusmodi humanitatem non vniendo illam Verbo, quod statim per se apparet incredibile, & contra communem conceptum: nullus enim existimat Deum necessitatum fuisse ad mysterium Incarnationis peragendum ex positione vilius creaturæ. Inde etiam sequatur Deum non posse conservare huiusmodi humanitatem sine hac vnione: quod etiam voluntariè dicitur, & videtur repugnare eidem communi conceptui. Conf. Doctores passim formant varias quaestiones de humanitate, si præexistens in rerum natura assumeretur: quæ supponunt illam potuisse produci non vnitam, & non vnitam conservari.

Præterea vel illa conditio individualis ita requiritur, ut nulla humanitas carens tali conditione possit assumi, vel non requiritur: Si dicatur secundum, frustra fingitur in humanitate Christi talis ordo ad Verbum, ut scilicet declinetur vis argumenti, cum respectu aliarum vim suam retineat. Porro hanc conditionem individualement non requiri, patet 1. quod communi iudicio Doctorum alia numero humanitates assumi poterint: 2. quod non solum natura humana, sed etiam angelica potuerit assumi, non solum alia creabilis, sed etiam creata, quod indicat Apostolus ad Heb. 2. dicens: *nusquam angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit.* Vbi volens diuinum amorem erga genus humanum extollere, & nos excitare ad gratiarum actionem pro beneficio Incarnationis & redemptionis generis humani, docet Deum non assumpsisse naturam angelicam, sed humanam: quod non ita posset inculcari, si natura angelica non esset assumptibilis.

Heb. 2.

60.

Natura humana co-
pra cise
quod pro-
ducta sit si-
ne propria
personalitate,
non potest
conferri
vnita.

Incarnatio
debet habere
terminum
quo positi-
uum.

61.

Non sufficit
poni compo-
situm quod
ante non e-
rat.

Quod etiam secundum dici non possit, patet: 1. quia inde sequeretur humanitatem vnitam tribus personis diuinis, quod dici nequit. Id sequi prob. ratione carentia propriae personalitatis non potest magis conferri vnita secundæ personæ quam alijs. Si ergo ex eo quod natura humana producat sine propria personalitate, dicatur vnita Verbo nullo superueniente, dicenda etiam erit alijs personis vnita.

2. Incarnatio est vera actio positiua, ergo debet habere terminum aliquem realem positum, non solum qui sit terminus *quo* & principalis, sed qui sit terminus *quod*. Ergo per eam debet produci verus terminus positus, & proinde vt natura humana dicatur vnita, non sufficit carentia personalitatis, sed insuper requiritur aliquid de nouo productum, quo extrema inter se copulentur.

Prior conseq. prob. actio nihil est aliud quam via ad terminum & fieri ipsius termini, ergo fieri nequit, vt detur actio realis positiua, & non habeat terminum realem positum, qui per eam producat, & proinde qui sit terminus *quo*.

Dices sufficere vt ponatur ipsum compositum, quod antea non erat: sic enim & inuenitur terminus actionis, & inuenitur mutatio.

Resp. id non sufficere, quia esse compositum, vel nihil est aliud quam res esse vnitas, & tunc recurrunt argumenta facta: vel resultat ex rebus vnitatis, & contra hoc vrgent argumenta, quomodo scilicet possit resultare hoc compositum si res non vniuntur: item quomodo res sufficienter vniuntur, si neutra, aliter se habeat postquam ante.

Quæ opponit Gregorius, vt ostendat nulla

opus esse mutatione in humanitate ad hoc vt vniatur Verbo, falsa sunt, & non habent difficultatem. Si quæ aliquā explicatione indigeant, commodius proponuntur dubio sequenti. Itaque

DV BIV M II.

Quid producat in humanitate ad hoc
vt illa vniatur Verbo in mysterio
Incarnationis?

62.

GABRIEL in 3. dist. 1. q. 1. art. 1. post 2. notationem refutat sententia Gregorij, & solutis eius argumentis, existimat produci in humanitate qualitatem quandam supernaturalem, per quam formaliter vniatur Verbo. Videri etiam potest in 1. dist. 30. q. 4.

Plerique consent in ea produci relationem, à qua humanitas dicitur vnita. D. Thom. hic. Scotus in 3. distinct. 1. quaest. 1. §. sed oppositam videtur probabilius. Dur. distinct. 5. quaest. 2. & alij.

Multi recentiores tenent produci quiddam substantiale quod sit vnio & nexus naturæ humanæ cum diuinā personā Verbi; iuxta quam sententiam commodè possunt intelligi Scotus & alij, qui per relationem non videntur intelligere prædicamentalem & accidentalem, sed aliquid per modum relatiui se habens, quod non tantum respiciat id in quo est, sed etiam aliud per modum termini. Quod videtur patere ex Scoto, Durando & Gabriele referente Scoti sententiam, & id tenent Suarez disp. 8. sect. 3. concl. 3. Vafq. disp. 13. capit. 3. Becanus de Incarnatione capit. 2. quaest. 2. Lorca disp. 13. & plures alij.

Dico 1. non potest vlla realis qualitas in humanitate producta, esse id per quod illa formaliter vniatur Verbo.

Prob. 1. vnio humanitatis cum Verbo est substantialis, & compositum ex illis resultans est vnum per se, vt patet ex articulo 6. id autem non potest esse, si id quo vniatur natura humana Verbo, sit qualitas: cum ea sit accidens, & proinde non possit concurrere ad vnum substantiale constituendum, siue ea spectetur per modum formæ alicui inhaerentis, siue per modum vinculi, quo duo inter se connectantur. Conf. huiusmodi qualitas non potest vnire extrema, nisi alicui eorum formaliter inhaerendo inhaerens proprie dicta, cum sit accidens reale habens esse realiter distinctum à natura humana, & proinde constituendo cum eadem compositum per accidens; atqui repugnat aggregatum per accidens concurrere cum aliquo alio ad vnum per se constituendum.

2. Nulla realis qualitas habet oppositionem cum propria substantia naturæ humanæ, ergo non potest illi esse ratio quā vniatur Verbo. Conseq. prob. quod est ratio quā humanitas vniatur Verbo, non potest esse in rerum naturā quin humanitas sit Verbo vnita; existente autem eo, quod non opponitur proprie substantiæ humanæ naturæ, non necessarîo eadem natura vniatur Verbo. Prob. si ea quæ nullam habent oppositionem simul ponantur, nihil sequitur impossibile, nihil ergo sequitur impossibile, si cum

huius-

Referuntur
sententia.
Gabriel vult
produci in
humanitate
qualitatem
supernaturalem.
S. Tho.
Scot & alij
relationem.

Sed non videtur
intelligere
prædicamentalem.
Suarez.
Vafq.
Becanus.
Lorca.
quiddam
substantiale.

63.
Conclus.
Nequit humanitas
vniri Verbo
per qualitatem.
Ratio.

Qualitas
facit ens
per accidens.

Ratio 2.
64.
Id quo humanitas
vnitur Verbo
debet habere
oppositionem
cum propria
substantia
naturæ
hum.

huiusmodi qualitate natura retineat propriam subsistentiam, nec Verbo diuino inexistat.

3. Quaelibet realis qualitas secundum naturalem rerum exigentiam supponit rem quam afficit subsistere, ita ut res naturaliter prius exigit subsistentiam seu subsistere, quam affici formis accidentibus: igitur nulla qualitas potest esse vniō, quā natura humana vniatur Verbo.

Dices: videmus in Christo accidentia, quae non supponunt propriam personalitatem naturae humanae; igitur antecedens argumenti falsum est.

Resp. negando conseq. quia etiam in Christo natura humana prius natura terminatur à Verbo, & subsistit eius subsistentiā, quam censetur accidentia recipere. Adde non obstante eo quod in argumento sumitur, verum esse quod secundum naturalem exigentiam qualitates reales supponant subsistentiam rei quam afficiunt, cum vnaquaeque res nata sit naturaliter prius perfici & compleri in suo ordine, quam ornari formis aduenticijs alterius generis.

4. Si subsistentia creata differat re à natura substantiali non vnitur illi medio aliquo accidente, ergo neque Verbum vnitur humanitati mediā qualitate supernaturali.

Petes, an sententia Gabrielis aliquam censuram mereatur?

Aliqui censent eam accedere ad errorem Nestorij, alij negant, & quidem certum est Gabrielem non sentire idem formaliter cum Nestorio; quia censet humanitatem in Christo subsistere subsistentia Verbi, & vnicam in Christo esse personam. Et Concilia quae damnant haeresim Nestorij solum concedentis vniōem Incarnationis factam per gratiam, proprie non faciunt contra Gabrielem, quia Nestorius per huiusmodi gratiam solum volebat humanitatem extrinsecē vni Verbo, sicut instrumentum extrinsecum, & ratione operationis, affectus, authoritatis, &c. Gabriel autem vult eam realiter vni in vnitatem personae.

Quamuis autem id ita sit, ex doctrina Gabrielis facile inferri potest error Nestorij, ut patet ex 1. & 2. argumento. Proinde ex eius sententia potest deduci à parte rei sententia Nestorij.

Ex dictis in hac conclusione sequitur humanitatem non esse formaliter vnicam Verbo per relationem accidentalem, cum inde non posset vnum per se resultare. Præterea relatio quae hic posset intervenire, est posterior vniōe, & ex ea resultans in natura humana, ita ut habeat pro fundamento ipsam vniōem, vel naturam humanam vnicam; cum enim sit relatio vnitae, & per quam aliquid refertur ad aliud tamquam illi vnitum, non potest esse prima ratio quā extrema censentur inter se copulari. Adde quod ad relationē propriam non terminetur actio, igitur Incarnatio debet habere alium terminum, & quidem priorem relationem.

Dico 2. per actionem quā natura humana vnitur Verbo, producitur quidam modus substantialis, qui potest dici inexistens in Verbo, qui modus propriae personalitati repugnat.

Hae conclusio videtur patere ex præcedenti conclusione iuncta conclusioni superioris dubij. Dictum est enim debere aliquid produci in humanitate, quo illa vniatur Verbo; id autem non potest esse accidens proprie dictum, pertinens sci-

licet ad aliquod prædicamentum accidentis. Relinquitur ergo quod producatur aliquid pertinens ad genus substantiae, scilicet tamquam nexus, quo natura humana & diuina persona conueniant ad vnum substantiale & ad constituendum vnum per se; qui nexus non est res habens entitatem separabilem ab extremis, & quae seorsim ab eis possit existere, sed est aliquid modale.

Notandum 1. hunc modum dicere intrinsecum ordinem ad personam Verbi, ita ut repugnet naturam humanam illo affici, & non inexistere Verbo, & ab illo terminari. Quamuis ergo dependeat à tota Trinitate tamquam à causa efficiente, dependet tamen à solo Verbo tamquam à termino; ita ut per illum modum natura humana non possit vni Patri vel Spiritui Sancto, sed ad hoc indigeat alijs specialem ordinem ad tales personas dicentibus.

Notandum 2. quod licet hic modus entitativè sit aliquid creatum, sit tamen maxima perfectio supernaturalis, ut ex dictis patet, cum dicat immediatum ordinem ad Deum, & per eum tamquam nexum & applicationem natura humana inexistat Verbo, & euehatur ad esse personale diuinum, ita ut idem sit Deus & homo.

Notandum 3. non debere assignari vnum simplicem modum, sed duos: vnum ex parte animae, alterum ex parte corporis; nam ut patet ex dictis constat, partim ex infra dicendis, vtrumque à Verbo est assumptum, & illi inexistit; igitur vtrique respondet suus modus. Conf. 1. modus animae est spiritualis, qui non conuenit corpori, sed pro eo quidam modus corporeus est assignandus. Conf. 2. vnus & simplex modus non potest aequè immediatè esse in duobus re distinctis, quod tamen debet fieri, si vnus modus esset constitutus pro vniōe animae & corporis. Prob. quia vtrumque aequè immediatè à Verbo est assumptum, & neutrum alteri inexistit.

Notandum 4. si dentur relationes reales ex rei natura distinctae à fundamentis & ratione fundandi, ex hac vniōe resultare in humanitate Christi relationem, per quam referatur ad Verbum, cuius relationis fundamentum sit humanitas, vniō vero sit ratio fundandi. Relatio autem quae vicissim posset concipi resultare ex parte Verbi, non est realis, sed rationis; quia Deus non refertur relatione reali ad creaturas, ut habet communis sententia. Quamuis ergo humanitas possit dici vni Verbo, tum à se tamquam termino vniōis, tum ab ipso modo tamquam vinculo quo extrema vniuntur, tum ab ipsa relatione reali resultante; Verbum tamen solum dicitur vnitum ratione sui tamquam extremi, quod vnitur humanitati, & ratione vniōis sibi tamen formaliter extrinsecæ, non autem ratione vllius relationis realis quae in eo resultet.

Contrà hanc conclusionem & simul resolutionem superioris dubij, potest obijci 1. quod sancti Patres non agnouerint quidquam produci in humanitate, quo illa vniatur Verbo; sed videantur indicare illa immediatè inter se esse vnitae; item humanitatem immediatè inexistere Verbo, per illud subsistere, & ab illo immediatè terminari.

Resp. quamuis Patres non meminerint illius modi, non sequi quod illum ignorarint, cum potuerint illum negligere tamquam non magno opere facientem ad suum scopum: nam agentes contra Nestorium, solum debuerunt ostendere vnam in Christo esse personam, & hominem in eo non esse

Not. 1.

69.

Hic modus pendet à tota Trinitate ut efficientē, à solo Verbo ut à termino.

Not. 2.

Not. 3.

Duplex modus est assignandus vnus ex parte corporis, alter ex parte animae.

70.

Not. 4.

71.

Verbum vnitur ratione vniōis sibi formaliter extrinsecæ.

Obiectio 1.

Resp.

72.

Patres potuerunt illius modi non meminisse quia ad scopum eorum id non faciebat.

esse suppositum diuisum à Deo, siue id fieret per vnionem quandam tamquam modum nature humane superadditum, siue absque vilo superaddito, cum vtrumuis saluâ fide dici possit.

Dici etiam
potest ipsos
illum modum
subintelle-
xisse.

Potuerunt etiam illum modum subintelligere, utpote necessarium ad hoc, ut duo in eandem personam conueniant: supponentes, inquam, id quod ex rei natura est necessarium ad hoc, ut compositum exurgat ex natura humana & persona Verbi. Sæpe enim contingit ut non fiat expressa mentio alicuius rei eo quod nullus eam neget, vel de eâ disceptet, quæ tamen non debet censi eo ipso negari.

73.

Ad aliud, dico, Patres solum velle humanitatem & Verbum vniri inter se immediatè tamquam terminos, non verbò negare id, quo vniuntur tamquam vinculo: seu velle naturam humanam vniri Verbo seipsâ immediatè per modum extremi quod vnitur, item eidem inexistere; non verbò velle, nullum nexum inter illa intercedere, quia tali nexui non inexistit natura, ut illo mediante inexistat Verbo, sed is solum se habet tamquam id, quo natura Verbo inexistit.

Obiectio 2.

Obijciatur 2. in Verbo est vis sufficiens terminandi naturam humanam, & in hac est potentia obediens: ut terminetur à Verbo; igitur non est opus vilo tertio à parte rei superaddito, ut natura humana sustentetur à Verbo.

Resp.

Resp. neg. conseq. quia ex antecedente solum sequitur quod hæc possint sibi inuicem immediatè coniungi per modum terminorum seu extremorum, non autem sequitur quod non requirant id, quod ex generali ratione coniunctionis requiritur ad hoc, ut duo distincta inter se connectantur.

74.

Obiectio 3.

Obijciatur 3. si detur talis vnio, ipsamet vnitur Verbo, igitur ipsamet indigebit alia vnione ut vniamur, & ita in infinitum: vel non indigebit, & idem poterit dici de humanitate, quod scilicet sine vnione superaddita & à parte rei distinctâ possit vniri Verbo.

Resp.

Vnio vnitur
seipsa.

Resp. vnionem ipsam vniri seipsâ. Non enim solum est humanitati ratio cur vniamur Verbo, sed etiam seipsâ illi vnitur: ut quo: quemadmodum actio non solum est ratio propter quam effectus dependeat à causa efficiente, sed etiam seipsâ ab eodem dependet. Ex quo patet, in huiusmodi dependentijs non dari progressum in infinitum.

Nego tamen idcirco dici posse, quod humanitas possit vniri sine vilo superaddito propter rationes superiori dubio factas, & quia non sequitur, si id quod est vinculum quo duo inter se connectuntur, possit dici seipso vniri: ut quo, idem dicendum de ipsis extremis quæ vniuntur: ut quod obiter.

75.

Vnio ipsa
etiam Verbo
inexistit.

Aduerte ex his sequi etiam ipsam vnionem inexistere Verbo, cum enim inest humanitati eamque afficiat; sequitur eam saltem mediante humanitate inesse illi, cui inest humanitas.

Obiectio 4.

Obijciatur 4. Verbum absque vllâ sui mutatione vnitur humanitati Christi, & absque eo quod quidquam sibi intrinsecum recipiat; igitur natura humana potest eidem vniri, quamuis nihil in eâ producat per quod vniamur.

Resp.

76.

Necesse est
cipi duo
prius non
vnita, po-
tente vniri,

Resp. neg. conseq. quia ut superiori dubio ostensum est, non videtur posse intelligi quod duo prius non vnita postmodum vniantur, si in neutro eorum intercedat mutatio: debet ergo aliqua mutatio inueniri saltem in aliquo extremorum, quæ mutatio necessariò debet assignari ex parte

nature humane, ut patet ex suppositione superiori dubio factâ. Atqui, ut patet ex discursu à nobis facto, non sufficit alia mutatio quàm ea quæ modus quidam substantialis producit in humanâ naturâ.

in neutro
interuenit
mutatio.

Contrâ, verè dicitur, *Verbum est vnium humane nature*; ergo in se habet id, per quod est vnium: vel ergo debuit mutari, vel humana natura sine simili mutatione poterit esse vnita. Prior conseq. prob. hæc prædicatio, *Verbum est vnium* est per modum prædicationis effectus formalis; atqui quando effectus formalis prædicatur de aliquo, causa formalis debet eidem inesse, ut patet in hac propositione, *ferum est calidum*; inde enim bene inferitur ferro inesse calorem.

Replica.

Conf. hæc prædicatio, *Verbum est vnium*, non est per modum denominationis extrinsecæ qualis est hæc, *Petrus est visus*; sed per modum denominationis intrinsecæ; alioquin Verbum non esset substantialiter vnium nature humane, neque vnium per se cum ea componeret.

77.

Resp. distinguendo prius consequens; si enim intelligatur quod Verbum debeat in se habere formam, per quam dicatur vnium, concedo conseq. & dico Verbum habere in se id quo per modum termini est vnium nature humane, scilicet ipsam suam personam, & ab hac forma denominari intrinsecè vnium, si verò intelligatur, quod debeat in se habere modum, seu applicationem suæ formæ ad aliud, nego eandem conseq. ad cuius probationem.

Refellitur.

Resp. Verbum dici vnium à formâ sibi intrinsecâ, scilicet suâ personalitate nature humane coniunctâ, atque adeò ab aliquo sibi intrinsecò, quod non quidem sit nexus, quo alteri vniamur, sed quod sit extremum, quod vnitur. Per quod patet responsio ad confirmationem.

78.
Verbum di-
citur vnium
à formâ sibi
intrinsecâ,
sc. sua per-
sonalitate
humanitati
coniunctâ

Adde, quod si Verbum dicatur vnium formaliter ab ipso modo vnionis, sit aliquo modo denominatio extrinsecæ; quo tamen non obstante vnitur substantialiter humanitati, quia vraliquid dicatur alteri vniri substantialiter, non requiritur ut recipiat in se subiectiue modum substantialem, quo dicitur alteri vniri: sed sufficit ut terminet vnionem, quæ in altero extremo producit, & dicit infimum ordinem ad illud.

79.
Vt quid di-
catur alteri
substantial-
iter vniri, nõ
requiritur
ut recipiat
vnionem, sed
sufficit vtrâ
terminet.

Declaratur in simili, in anima & corpore vnitis: Variorum enim sententiâ datur vnicus modus, quo huiusmodi partes inter se connectuntur, qui proinde subiectiue solum existit in vna parte, eamque afficit per modum subiecti; terminatiue tamen respicit alteram partem, quæ ratione illius vnionis non existentis in se formaliter potest dici vnita tamquam à conditione quæ illam partem respicit tamquam terminum: à seipsâ verò dicitur vnita tamquam à termino vnionis.

Declaratur
simili.

Ad 2. conseq. argumenti, Resp. negatiue: nam etiam dictis patet, Verbum non debuisse mutari propter huiusmodi denominationem, & tamen nõ sequi naturam humanam potuisse vniri Verbo absque mutatione à nobis assignata. Adde quod humanitas dependeat à Verbo, & actio quæ inuenta est in Incarnatione, fuerit versata circa humanitatem, non circa Verbum, unde mutatio debuit inueniri ex parte humanitatis.

Obijciatur 5. terminare de nouo seu sustentare naturam humanam, nihil ponit reale vel modale in Verbo; ergo terminari à Verbo nihil ponet de nouo in humanitate.

Resp. neq. conseq. cuius ratio ex dictis peti potest.

Resp.

Obiectio 5.

potest, quod scilicet ideo per Incarnationem nihil de nouo ponatur in Verbo, quod vnio non fiat per actionem, quæ versetur circa Verbum, sed circa naturam humanam; Verbum enim ideo subsistentat naturam humanam, quia illa est attrita Verbo, vt illi insit, & ab eo dependeat, ad quod non est opus vt Verbum recipiat vllum nouum modum, vel vt habeat dependentiam vllam ab humana natura.

Notandum 1. particulas *terminare, sustentare*, non denotare actionem, cum omnis Dei actio ad extra procedat à tribus personis; sed solum denotare terminum seu rationem termini sine vlla efficientia: quemadmodum cum dicitur humana subsistentia terminat humanam naturam, non denotatur vlla actio ipsius subsistentiæ, sed solum ratio termini.

Notandum 2. personam Verbi non tantum esse terminum qui ad se assumit humanam naturam, sed insuper esse vltimum terminum actionis, quia per Incarnationem resultat persona composita ex & in duabus naturis; cum persona Verbi ad hoc assumat humanitatem, vt hæc eidem personæ inest, & inde resultet persona composita.

Obijciunt 6. materia & forma seipsis immediate vniuntur ad compositum & vnum per se constans, igitur etiam possunt in vnum conuenire immediate humanitas & Verbum sine vilo superaddito.

Varij censent materiam & formam sine vilo superaddito vni, ita vt possint omnibus conuenientibus dispositionibus in materia, & formâ illi intime præsentem, nullo superaddito exurgat vnum per se, quod videtur difficile, quia nullo modo videtur negandum quod Deus possit ponere formam in materiâ, & non exurgat vnum per se: ergo localis instantia non sufficit ad huiusmodi unitatem inducendam. Adde si localis præsentia differat ab extremis, eam esse accidens ex quo non sequitur omnimoda necessitate, quod ea quæ sunt præsentia, coeant in vnum per se, ne quidem si materia sit dispositionibus præparata.

Dices vnionem in his non consistere, sed solum ex his sequi.

Verum id non videtur solidum, cum etiam illis omnibus positis requiratur noua actio, vt ex partibus oriatur vnum per se, ad quam actionem ponendam Deus non necessitatur, eo quod forma sit intime præsens materiæ dispositæ. Adde quod Deus possit facere vt materia & forma coeant in vnum per se, licet nulla in materiâ præcedant dispositiones.

Ad argumentum ergo Resp. neg. antec. si intelligatur quod ex materiâ & formâ confletur vnum compositum sine vnione ab illis distincta; quamuis nulla alia re tamquam termino intercedente vniatur, & hoc sensu vniatur immediate seipsis, scilicet tamquam terminis. Et huiusmodi vnionem admittunt Conimb. 1. phys. cap. 9. q. 3. in fine, & 2. phys. cap. 7. q. 8. art. 1. Suarez tomo 1. metaphys. disp. 13. sect. 9. num. 5. Vasq. tomo 1. in 3. partem disp. 19. cap. 2. num. 24. & 25. Et quamuis inter philosophos controuertatur in quo modus ille subiectetur, alijs dicentibus esse in forma, quod censent Suarez & Vasquez sup. alijs asserentibus duos modos assignandos, quorum vnus sit in materia, alter in forma, quod censent Conimb. q. 8. citata, & videtur supponere Suarez art. sequenti in commentario §. dices 1. alijs denique constituentibus in sola materiâ; non

auget in præsentem difficultatem: quia si duplex modus inueniatur id non oritur ex generali ratione vnionis, sed ex eo, quod extrema à se inuicem dependeant, quæ dependentia cum non inueniatur in Verbo respectu humanitatis, & actio non versetur circa illud, non est quod ponatur modus afficiens illud tamquam subiectum.

Porro quod dictum est de vnione partium, etiam dicendum de accidente reali inherente subiecto, videlicet illi inherere mediante inherencia, quæ est modus quidam accidentalis ab accidente reali distinctus.

D V B I V M III.

Quis sit terminus formalis ad quem vnio nis, in quantum est actio?

V I D E R I possit esse ipsum Verbum, quia est præcipuus terminus, & se habet per modum actus. Et hoc aliqui tribuunt Capreolo.

Alij censent esse ipsam humanitatem vt communicatam, tenet Vasq. disp. 19. cap. 2. num. 13.

Tertio alijs existimant esse ipsam vnionem seu modum substantialem, de quo præcedenti dubio actum est. ita Dur. dist. 5. q. 2. Suarez disp. 8. sect. 3. §. sed in hoc nihil. Ratio esse potest, quod tam Verbum quam humanitas illi actioni præsupponantur, saltem humanitas præsupponatur secundum naturæ ordinem, vnio vero non supponatur; atqui terminus formalis non videtur posse supponi actioni. Conf. terminus formalis est ille qui proxime & immediate pendet ab actione; in præsentem autem nihil est præter modum vnionis, qui sit immediate per actionem, Incarnationis.

Quamuis autem, vt notat Suarez sup. ea discrepantia oriri possit ex eo quod non satis conueniat quid significetur nomine termini formalis, dum aliqui hoc, alijs aliud ad rationem termini formalis requirunt; videtur tamen verius, quod ipsa humanitas vt communicata sit terminus formalis huius actionis; pro cuius rei probatione

Videtur supponendum ad rationem termini formalis non requiri vt producatur ipsa actio, sed sufficere si communicetur, quod ostenditur in aeterna generatione filij Dei, cuius formalis terminus communicati Doctorum sententiâ constituitur diuina essentia vt communicata; & ita nominatim censet Suarez 1. parte lib. 6. de Trinitate cap. 6. Vasq. 1. parte, tomo 2. disp. 162. cap. 3. & plurimi alijs. Similiter in generatione naturali, non solum aliorum animalium est ipsa forma, sed etiam hominis, terminus formalis communiori sententiâ ponitur anima rationalis, quæ saltè prius natura supponitur esse quam sit generatio, essetq; verus terminus formalis, quamuis prius tempore existens coniungeretur corpori: quod probatur. Is est dicendus terminus formalis generationis, in quo agens assimilatur sibi effectum, cum per generationem producatur simile, & ipsa generatio sit productio similis vt similis; atqui generas assimilatur sibi effectum in natura & forma, non vero in vnione; igitur ipsa forma est terminus formalis. 2. is est dicendus terminus formalis alicuius actionis, ratione cuius terminus totalis dicitur talis natura; cum omnis actio eo tendat, vt res per eam fortitur talem vel talem naturam seu essentiam: quod etiam fieri potest quamuis forma, per quam terminus totalis fortitur talem essentiam,

85.

Cū actio nō versetur circa Verbum, non est quod ponatur modus afficiens illud vt subiectum.

Sententia
varia.
Capreol.

86.

Vasq.

Durand.
Suarez.

Auctor ap-
probat sen-
tentiam
Vasq.

87.

De ratione
termini
formalis nō
est produci,
sufficit si
communi-
cetur.
Declaratur
similibus.

tiam, non producat per huiusmodi actionem, sed solum communicetur.

88.

Prob. conclusio.

Ex his videtur probari conclusio. Incarnatio eo tendit, ut Deus fiat hominigitur id debet dici & constitui terminus formalis, per quod fortiter esse hominis: id autem est humanitas unita Verbo, & à Verbo assumpta, per quam tamquam per naturam Christus sortitur esse specificum hominis.

Instatur contra ratione allata.

Dices hinc sequi potius ipsam animam rationalem esse terminum formalem, cum illa sit forma tribuens esse specificum hominis.

Resp.

Resp. negando seq. quia per Incarnationem non solum assumitur anima, sed etiam corpus. Igitur id totum in presenti debet fortiter rationem termini formalis ipsius Incarnationis.

89. Instatur secundum.

Dices, Verbum etiam communicatur humanitati, ergo poterit similiter dici terminus formalis Incarnationis.

Resp.

Resp. negando conseq. cuius ratio peti potest ex dictis quod scilicet hac actio non versetur circa Verbum, sed circa humanitatem, neque eo tendat ut homo fiat Deus assumendo deitatem, sed ut Deus fiat homo assumendo humanitatem, & eam elevando ad esse personale Verbi, à quo terminetur & sustentetur.

Respondetur argumētis initio dubij posit.

Ex quo patet responsio ad id, quod initio dubij pro ea parte assertur, dico enim quod licet Verbum sit principium in composito quod est Christus, & seposita imperfectione se habeat per modum actus, non tamen sit terminus formalis actionis, quia filius Dei est incarnatus, cum non sit id quo compositum sortitur esse specificum, quod per incarnationem de novo acquiritur.

90. Verbum non est terminus formalis actionis qua filius Dei est incarnatus.

Ex suppositione etiam patet responsio ad id, quod pro tertia sententia assertur, negatur enim minor argumenti, cuius ratio ex dicta suppositione peti potest.

Sufficit ut terminus pendeat ab actione in quantum per eam communicatur.

Ad confirmationem Resp. similiter negando ass. nam sufficit ut terminus pendeat ab actione, in quantum per illam communicatur. Porro licet per Incarnationem non producat humanitas, per eam tamen communicatur. Dicit ergo potest quod unio sit quidem conditio necessario requisita ut humanitas sortiatur rationem termini formalis, non tamen sit ipse terminus formalis.

Unio est conditio requisita ut humanitas sortiatur rationem termini formalis.

Ex quo facile potest colligi quis sit terminus à quo Incarnationis, de quo var. pluribus disputant, & iuxta diversas considerationes varios constituunt. Sed res videtur minoris momenti, in qua breuiter dico terminum totalem esse hoc totum non Deus homo, seu negationem compositi ex persona divina & natura humana; terminum vero formalem esse negationem humanitatis in Verbo, quia hac ratione optime sibi respondent termini ad quos supra explicati, & termini à quibus.

91. Totalis terminus à quo Incarnationis, est non Deus homo; formalis vero, est negatio humanitatis in Verbo.

Et hoc quidem determino formali ad quem, dicta sint supponendo humanitatem non produci per ipsam actionem Incarnationis, sed solum in Verbo, de quo tamen supposito videtur posse esse aliqua ratio dubitandi, itaque,

D V B I V M IV.

An per Incarnationem humanitas in re-
rum natura producat?

92. Affirmativa datur. S. Leon.

PARS affirmativa videtur suaderi auctoritate S. Leonis, qui epist. 11. ait. *Natura nostra non se*

assumpta est, ut prius creata, post assumeretur, sed ut ipsa assumptione crearetur. Et Fulgentij de Incarnatione & gratia cap. 3. dicentis: ipsa acceptio carnis, sicut conceptio virginis, & infra, una quippe fuit in utero Marie Virginis conceptio divinitatis & carnis, & unus est Christus Dei filius in utraque natura conceptus.

Fulg. & ex ratione.

2. Ratione de fide est B. Virginem esse matrem Dei, & Deum concepisse; id autem dici non potest, nisi in Incarnatione etiam ipsa humanitas fuerit producta; ergo, minor prob. si natura humana per Incarnationem non fuit producta, sed per aliam actionem, cum illa sit prior unione humanitatis cum Verbo, ratione illius actionis B. Virgo non potest dici Deum concepisse, quemadmodum quia creatio anime est alia actio ab ea qua anima unitur corpori, creatio anime etiam eodem instanti facta quo ea unitur corpori, non est generatio, neque Deus ex eo quod creet animam, dicitur hominem generare. Et hanc partem sequuntur quidam moderni Thomistae ut refert Suarez disp. 8. sect. 1. §. prima sententia est, ut excludant existentiam creatam ab humanitate Christi.

93. Sententia Auctoritatis per Incarnationem non esse producta ipsa extrema.

Verius tamen est Incarnationem ita esse actionem unitivam, ut per illam nullo modo producantur ipsa extrema.

Sententia Auctoritatis per Incarnationem non esse producta ipsa extrema. Prob.

Prob. illa actio est supernaturalis, productio autem humanitatis est naturalis; ergo ex distinguuntur, & per consequens humanitas non potest produci per Incarnationem.

2. Anima rationalis etiam Christi producta est per veram creationem eiusdem rationis cum creatione aliarum animarum, quod dici non posset, si anima eadem plane actione esset producta & Verbo unita. Conf. ipsamet unio quae per Incarnationem producta est suo modo inest anime & corpori tamquam modus supernaturalis, qui conformiter naturae suae postulat animam & corpus ordine naturae praexistere.

94.

3. B. Virgo eodem modo concurret ad productionem humanitatis in Christo, & ad generationem illius ut homo est, quo ceterae matres concurrunt ad generationem filiorum: id autem dici non posset si eadem esset actio per quam humanitas producta est, & per quam Verbo est unita, ergo, ma. prob. ex communi Doctorum conceptu, & quia nullus censet B. Virginem aequivoce dici matrem comparatione aliarum, quod deberet dici si respectu generationis filij Dei & humanitatis illius non concurreret eodem modo quo ceterae matres concurrunt. minor. prob. Beata Virgo non nisi instrumentaliter potest concurrere ad unionem humanitatis cum Verbo; cum ea non fiat nisi per actionem supernaturalem & excedentem virtutem creaturam. Adde quod propter huiusmodi concursum B. Virgo non censetur praebere concursum proprium generationi, nec per se loquendo actio tenderet ad terminum similem matri, sed valde per accidens ea similitudo se haberet, quod non sufficit ad generationem proprie dictam.

B. V. eodem modo concurret ad generationem Christi, quo ceterae matres.

95.

Ad ea quae pro parte affirmativa afferuntur, Resp. S. Leonem nolle una eademque actione animam Christi creatam & Verbo unitam, sed solum creationem illius non praecessisse tempore unionem eiusdem cum Verbo, sed illas actiones eodem plane tempore exercitas: quod patet ex eadem epistola. Idem sensus est Fulgentij, qui solum vult B. Virginem non concepisse carnem quomodo documque; sed carnem quae esset filij Dei, atque adeo concepisse Deum.

Satisfit argumentis affirmativae. Explicatur S. Leo & Fulgent.

Ad

ARTICVLVS IX.

Virum vnio duarum naturarum in Christo sit maxima?

NOTANDVM S. Thomam per maximam intelligere eam quæ tendit ad maximam vnitatem; ad hoc verò distinguit personam ab extremis, & concipit diuinam naturam & humanam tamquam extrema quædam quæ vniuntur, personam verò tamquam aliquod tertium in quo vniuntur. hoc prænotato,

Respondet 1. hanc vniionem esse maximam vniionum ex parte eius in quo extrema vniuntur: nam vniuntur in vnitatem personæ diuinæ, quæ est maxima vnitatis, ita vt diuina natura identificetur personæ, natura verò humana vniatur ei substantialiter, & ad esse eius personale eleuetur; ergo non datur maior vnio quam sit ea quæ facta est in personâ Christi.

Respondet 2. non esse maximam vniionem ex parte extremorum, cum etiam post vniionem extrema remaneant integræ naturæ; ergo ex parte extremorum quæ vniuntur maior aliqua dari potest, v. g. materiæ & formæ, ex qua vna natura & essentia conflatur.

Dices 1. materiæ & formæ maiorem habent inter se proportionem; igitur earum vnio est maior, contra priorem responsum.

Resp. neg. conseq. quia non obstante maiore earum proportionem naturali, compositum in Christo est multò magis vnum, quia simplicius.

Dices 2. ex materiæ & formæ substantiali fit vnum essentiale.

Resp. inde solum sequi plures modos vniionis inter illas reperi, non verò esse maiorem vniionem intensionem.

Notandum vniionem hypostaticam duobus alijs modis posse dici maximam: 1. in ratione vniionis & nexus, quod scilicet sit archissima inter vniiones, quia per eam longè indissolubilius copulantur natura humana & persona diuina, quam vlla alia inter se copulentur, v. g. materiæ & formæ substantialis, etiam formæ cæli; item quàm vllum subiectum cum accidente; quàm res & modus eiusdem naturalis, & quàm nexus gratiæ cum anima. Et quamuis Durandus dist. 5. q. 3. contrarium putet de vniione materiæ & formæ substantialis; quod diximus patet, quia in triduo mortis ea destructa est, remanente vniione hypostaticâ earundem partium cum Verbo. 2. constat vniionem materiæ & formæ posse destrui ab agente naturali, hanc verò à nullo naturali agente tolli posse.

2. Dicitur potest maxima dignitate: nam inter vniiones est excellentissima, longè superans dignitatem quamlibet aliam vniionem, cum per illam conferatur maximum beneficium, & natura humana coniungatur substantialiter Deo, & eleuetur ad esse personale diuinum, quod superat omnem aliam dignitatem, quæ possit creaturæ communicari, & ratione illius tamquam nexus diuinæ naturæ & humanæ in eodem supposito, homo est & dicitur Deus, & patriâ adoratur.

Dices 1. maius est beneficium esse gratum Deo quàm esse eius matrem; ergo quàm coniungi ei eodem hypostaticè.

Resp. neglecto antecedente neg. conseq. quia

D

ratio-

ARTICVLVS VIII.

Virum vnio Verbi Incarnati sit idem quod assumptio?

RESPONDET negatiuè; vnio enim dicit relationem, assumptio verò actionem; quo sensu doctrinæ D. Thomæ vera est.

Quæri tamen potest, quomodo ea differant si vnio sumatur pro vniione seu actione?

Resp. & dico in ipsâ non differre, sed vnam eandemque actionem esse vniionem, assumptionem, Incarnationem, consideratam secundum diuersos respectus. Vnio solum designat extrema coniungendi, nihil aliud connotando. Vnde ratione actionis Incarnationis, potest vtrumque extremum dici vniiri vel vnitum, seu eodem modo denominari. Assumptio designat idem esse principium effectuum actionis, & simul terminum rei, quæ dicitur assumi: assumere enim est aliud ad se sumere, scilicet tanquam ad terminum ad quem illud aliud trahitur. Hinc non eodem modo denominatur vtrumque extremum; nam Verbum dicitur assumens, non autem assumptum; natura verò humana dicitur assumpta, non assumens, quia illa non sumpsit ad se Verbum, sed contra Verbum eam ad se traxit, vt scilicet illa terminaretur & sustentaretur à Verbo. Quia verò vox assumptio sonnotat ipsum principium actionis esse etiam terminum rei quæ dicitur assumpta, solus Filius dicitur naturam humanam assumptisse, non verò Pater vel Spiritus Sanctus; quævis de cætero sit principium effectuum ipsius Incarnationis, non minùs quàm Filius, quia solus Filius naturam humanam terminat. Incarnatio eandem actionem significat connotando rem quæ assumpta est & Verbo vniita. Hinc Verbum dicitur incarnatum, quo significatur carnem vnitam Verbo, quo modo loquendi non potest dici, natura humana est incarnata.

100.

Concl. 1.

Vnio hypostatica quo sensu maxima ex mente S. Thom.

Concl. 2.

101.

Compositum in Christo est multò magis vnum quàm compositum ex materiæ & formæ.

102.

Vnio hypostatica cuius dici potest maxima, indissolubilitate & dignitate.

Durand.

103.

Obiectio 1.

Resp.